

Tėvynė Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Savienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvenyose Valstijose \$1.50
Kitose Viėpatystėse \$2.00
T E V Y N Ė
37 W 30-th Str., New York, N. Y.

T E V Y N Ė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

The Lithuanian Weekly „Tėvynė“
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliūtė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$1.50
To Foreign Countries \$2.00
„T E V Y N Ė“
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 45 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918.

New York, N. Y., Lapkriėio (November) 6, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Lietuvių-Lenkų Derybos Vėl nutrauktos

Persijos Parlamentas Nuvertė Šahą

Balkanų Karas Sustabdytas

LIETUVIŲ-LENKŲ DEREBOS VĖL NUTRUKUSIOS.

Pranešama iš Lugano, Šveicarijos, kad spalio 28 d. nutrauktos Lietuvių-Lenkų derybos, kurios ėionai buvo atnaujintos spalio 14 d. Pirmiau šios derybos ėjo Kopenhagoje, kur delei tųjų kliuėių buvo laikinai sulaukytos ir perkeltos į Lugano miestą. Ešą Lietuvos delegacija neturėjusi pakankamų savo vyriausybės įgaliojimų daryti sutartims del susisiekimo gelėkkeliais su Lenkija. Dvi savaitai pasiderėje ir prie jokių sutarėių nepriėje delegatai išvaėinėjo namo, net nebe-paskirdami laiko ir vietos derybų atnaujinimui. Delegacijos skubiai išvyko į savo sostines pasitarti su savo valdėiomis del pajudintų klausimų ir projektų užmezėimui susisiekimo gelėkkeliais tarpe Lietuvos ir Lenkijos.

PERSIJOS PARLAMENTAS NUVERTĖ ŠAHĄ.

Persijos sostinės žinios skelbia, kad spalio 31 d. Persijos parlamentas priėmė rezoluciją, kuria pavaromas nuo sosto Persijos Šahas Ahmad ir tuo paėiu kartu visiškai panaikinama Kadžiar dinastija, valdėiusi Persiją nuo 1779 metų. Iš 85 parlamento narių 80 balsavo už rezoluciją. Valstybės priesakyje pastatytas ministras pirmininkas Reza Kahn. Ešą pavarytasai nuo sosto šahas visiškai tuo įvykiu nesurūpinėjęs ir nemano jokio triukėmo del to kelti.

GRAIKIJOS-BULGARIJOS KARAS SUSTABDYTAS.

Momentaliai išsikėus Tautų Sąjungai į kilusį Graikų-Bulgarų karą, šis pavojingas Balkanų konfliktas laikinai sustabdytas ir abi pusės sutiko su Sąjungos Tarybos pasiulytomis sąlygomis. Graikijos kariuomenė jau pasitraukė iš Bulgarijos teritorijai ir dabar belieka tik Sąjungai tarpininkaujant ištyrti šio konflikto priežastis ir pašalinėti galimybės tolimesniems ginėams tarpe šių dviejų valstybių už jų sienės.

BAISI TRAUKINIO KATASTROFA.

Spalio 27 d. netoli Victoria, Miss., išėoko iš bėgių greitasis traukinys St. Louis ir San Francisco ėlėkkelio linijos ir šioje ka-

tastrofoje 20 ypatų užmušta ir 54 suėista. Išėokę iš bėgių vagonai nukrito 40 pėdų žemyn nuo pylimo, tačiau lokomotyvas iš bėgių neiėoko ir atitrukęs nuo vagonų nubėgo apie 200 mastų iki lokomotistas pastebėjo katastrofą.

PERSIFORMAVO PRANCUZIJOS MINISTERIŲ KABINETAS.

Spalio 27 d. atsistatydino Prancuzijos ministerių kabinetas, kad tuo budu pašalinus iš kabineto finansų ministrę Caillaux, kuris pats vienas atsistatydinti nesutiko, nors jo finansinė politika negalėjo buti ilgiau pakenėiama. Naują kabinetą sudarė vėl tas pats premieras Paul Painleve, kuris pasilaikė sau ir finansų ministro portfelį. Naujai performuotas kabinetas ešą truputį kairesnis už buvusįjį, nes ėina ir naujų ministerių. Užsienių reikalų ministeriu vėl pasiliko Briand.

PASIMIRĖ RUSIJOS KARO KOMISARAS.

Pranešama iš Maskvos, kad spalio 31 d. pasimirė Rusijos karo komisaras Mikas Frunze, kuriam padaryta operacija vidurių suirėimui delei. Ešą velionis sirgėgė tokia paėia liga kaip ir jo pirmtakas Troekis nuolatosis serga ir vaėinėja gydytis. Tačiau nepatvirtintos Varėavos žinios skelbia, kad velionis Frunze pasimirė nuo užnuodijimo. Palaidotas lapkriėio 3 d. su didėlėmis iškilėmėmis. Kam teks ši atsakominga vieta Rusijos valstybėje, tuo tarpu tikrų žinių nėra.

ŽUVO TRYS LIETUVIAI.

Wilkes Barre, Pa., žinios skelbia, kad pereitą sekmadienį, lapkriėio 1 d., įvykinai didėlė nelaimė su automobiliu, kuriame vaėiuvo keturi jauni lietuviai, nes sulig paduotų anglių spaudos žinių visų yra liegaviškos pavardės. Automobilis išbėgėjęs perėoko Susquehanna upės tilto barjerą ir atsimuėė į vaėiuojantį gatvekarį. Šioje katastrofoje tapo užmuėti Antanas Baigis ir Vincas Bakunas (Bakun) iš Plymouth, Pa., ir Jonas Nor-kunas (Norkun) iš Nanticoke, Pa. O Antanas Nor-kunas (Norkun) iš Plymouth sunkiai suėistas ir nugabentasis į ligoninę, kur jis ešą labai kritiėkoje pa-

dėtyje ir spėjama, kad var-giai išliks gyvas. Visi keturi jauni vyrai grįžo iš Wilkes Barre į Plymouth po kaukių baliuko ir šita baisi nelaimė juos patiko.

VĖL NAUJAS ŠMUGELIS.

Federalė Grand Jury New Yorke apkaltino pulkininką Thomas W. Miller, kas valdonas, bet ir kaip du vokieėiu, du šveicaru ir tris užsienio korporacijas konspiracijoje apgauti Jung. Valstijų valdėią viršaus 7,000,000 dol. sumoje. Pulk. Miller buvo valdytoju ateivių nuosavybės, kuri buvo sukonfiskuota karo metu ir jis su visais savo pagalbininkais gelbėdavo vokieėiams atgauti jų nuosavybę ir visi dalindavo si gautais kyėiais. Šioje šmugelio aferoje yra įmaišyti net buvusiojo Jung. Valst. Vyriausiojo Valstybės Gynėjo Daugherty pagalbininkai. Kokį nuosprendį išneė teismas — artima ateitis parodys.

KANADOS LIBERALAI PRALAIMĖJO RINKIMUS.

Iki šiol valdanėioji Kanada liberalų partija skaudžiai pralaimėjo rinkimus į parlamentą. Šiuose rinkimuose daugiausiai balsų gavo konservatoriai ir ėiems tenka 118 vietų; liberalams — 102 vietos; progresistams — 23 vietos ir nepriklungėiems — 3 vietos. Vienok nei viena partija neturi reikalingos didėiumos, kad sudaryti valdėią ir todėl yra spėjama, kad jei nepavyks bent kuriai didėiųjų partijų susitarti su progresistais valdėios sudarymui, tai greičiausiai turės įvykti nauji rinkimai.

IVAIRIOS ŽINUTĖS.

Spalio 30 d. kilo gaisras Constanza Coal kompanijos angliakasykloje netoli Wheeling, W. Va., kurioje uždaryta 29 darbininkai. Tikrinama, kad 4 darbininkai sudegė mirtinai.

Kijevo apygardos teismas nuteisė mirties bausme vieną moterį ir tris vyrus, apkaltintus šnipinėjime Lenkijos naudai Rusijos valstybėje.

Meksikoje, Villa Hermosa mieste, Tabasco valstijos sostinėje, suareėtuota penki katalikų kunigai, kurie atsisakė apsvėsti. Mat šioje valstijoje išleistas įstatymas, verėiantis apsvėsti visų tikybų kunigus, kurie nori eiti dvasiėikių pareigas.

Austrijos valstybės tarnautojai, 90,000 skaitliu-je, ėteikė valdėiai ultimatumą, kuriuo reikalaujama pridėtinės mokesėties prie algų ir jei tas reikalavimas nebus išpildytas, tai lapkr. 4 d. visi valstybės tarnautojai sustreikuos.

Estija susitarė su Jung. Valst. valdėia savo skolų Amerikai fundavimo reikalu. Iš viso Estija sko-

linga Jung. Valst. \$13,831,441. Maskvos žiniomis, Sovietų Rusijos sekamų metų valstybės biudžetas siekia 3,778,500,000 rublių.

Buvusis Vokietijos kaizeris pranaėauja sau, kad neuėilgo jis sugrįė į Berliną netik kaipo Vokietijos valstybės monarchiėkas valdonas, bet ir kaipo meno ir dainos vyriausis teisėjas. Matyt seniui

Iė Lietuvos Laikraėčių

KINIJOS LIETUVIAI.

Lietuvos konsuliarinis agentas Kinijoj p. A. Pelėaitis, kuris dabar yra atvykęs Kaunan, pasikalbėjime su „Lietuvos“ dienraėio atstovu pareiėkė, kad Kinijoj gyvena keli tukstanėiai lietuvių, esanėių apvertkime materialiniame padėbėse. Dauguma jų kenėia todėl, kad negali konkuruoti su kinieėiais darbininkais. Kai kurie noriai sugrįėtų tėvynėn, bet stinga jiems kelionėi pinigų.

1926 M. BIUDŽETAS.

Ministerių Kabinetas spalio 7 d. pabaigė svarstyti ateinantiems metams biudžeto projektą. Ministerių Kabineto priimtasai biudžeto projektas bendrose savo išdavose, atrodo taip: Pajamų: paprastų lt. 250,406,394, nepaprastų lt. 51,567,606, iš viso lt. 301,974,000 ir išlaidų: paprastų lt. 237,420,605, nepaprastų lt. 64,553,395, iš viso lt. 301,974,000.

KOPERACIJOS SANDĖLIO APYVARTA.

Lietuvos Koperacijos Bendrovių Sąjungos sandėliai per šių metų pirmą pusmetį padarė prekių apyvartą sumoje 3,068,209 litų 27 ct.; pareitais metais tuo pat metu sandėlių apyvarta siekė tik 2,425,628 lt. 52 ct.

MOKESČIŲ DIDUMAS.

Spaudos žiniomis, iš visų Pabaltės valstybių žemesni mokesėiai mokami Lietuvoje. Pav. Suomijoje kiekvienam gyventojui tenka 155 litai mokesėių, Estijoje — 112, Latvijoje — 115, o Lietuvoje — 78.

VILNIAUS MIŠKAI NEMUNU JAU PLAUKIA.

M. Sleževičius spalio 18 d. Gulbės salėj laikė paskaitą apie dabartinės vyriausybės vedamas su Lenkija derybas. Gerbiamas prelegentas plaėiai apibudino dabartinę Europos politinę stovį, nuėsviedamas tuos politinius santykius, kurie dabar susidarė, kiek jie paėiečia Lietuvą ir paėias derybas su Lenkija.

Visapusiškai klausimą ap-svarstęs, p. Sleževičius daro išvadas, kad su Lenkija ne tik nėra mažiausio reikalo vesti derybas, bet ir jokiū budu negalima. Nei politinės, nei ekonominės

„nevisi namie“. Tikrinama, kad dabartiniu laiku Sovietinės Rusijos valstybėse gyvena 2,800,000 žydų, arba 2,200,000 mažiau, negu buvo caro vieėpavimo laikais. Delelė šito žydų sumažėjimo Rusijoje kaltinami pogromai. — Ruhro kraėte, Vokietijoje, Holland kasykloje netoli Gelsenkirshen išėtko smarki eksplozija, kurioje žuvo 17 darbininkų.

aplinkybės Lietuvos derėtis su Lenkija tuo tarpu never-tė; jos yra daromos valdanėjų bei kitų kokių maų grupių reikalu.

Ant galo gerb. prelegentas pareiėkė, kad pagaliau faktas yra, kad miėkas Nemunu iš Lenkijos plaukia. To miėko jau yra Kaune, tuo miėku jau patenkinta Klaipėda. Ir tie asmens, kurie stovėjo arti Kopenhagos derybų, Klaipėdoje pasistatė naujus medžio apdirbimo bafrikus.

LIETUVOS KIAUŠINIŲ EKSPORTAS ANGLIJON.

Einant vietos spaudos žiniomis, 1924 m. iš Lietuvos eėo buvo importuota 36,065,000 kiauėinių už 190.017 svarų. Britų Prekybos Ministerijos neseniai pas-keleto žinios rodo, kad šių metų rugpiuėio mėnesį Lietuva eksportavo į Angliją 29,550 didėiųjų šimėinių (120) kiauėinių už 17,646 sv. sterl. Perna per tą patį mėnesį mūsų kiauėinių eksportas į Angliją buvęs 38,803 didė. šimėinių už 25,548 sv. sterl.

MIRIMŲ IR GIMIMŲ STATISTIKA LIETUVOJ.

Centralinio statistikos biuro žiniomis, per pirmą 1925 m. pusmetį mirė 18,824 žm. jų tarpe 5,314 vaikų iki 1 metų amžiaus. Per tą patį 1924 m. laiką mirė 17,587 žm., jų tarpe 4,107 vaikai iki 1 metų amžiaus. Vedybų skaiėius per pirmą pusmetį siekia 10,709, o per tą patį 1924 m. laiką 11,527. Gimimų skaiėius beveik nepasikeitė: per pirmą 1925 m. pusmetį buvo 33,957, o per 1924 m. — 33,921.

UŽMUŠTAS DIPLOMATINIS KURJERIS.

Kaip jau buvo pranešta, iš traukinio tarp Kauno ir Sebežo dingo Lietuvos diplomatinis kurjeris Pliuėėauskas, vaėiavęs Maskvon. Buvo rastas tik diplomatinis багаėas ir jo asmens багаėas. Dabar p. Pliuėėausko brolis, tarnaujantis Kauno miesto valdyboje, gavo žinių iš Rusijos, kad jis buvęs pakely nužudytas ir išmestas iš vagono.

Del Pliuėėausko nužudymo laikinai eina SSSR pasiuntiniė Lietuvos pareigas

Kunigai Ruoėiasi Seimo Rinkimams

Kaunas, spalio 20 d. — Musų kunigai jau ruoėiasi sekamiems Seimo rinkimams. Ir tenka pasakyti, kad jie planingai prie to rengiasi ir iš anksto organizuoja sistematingą žmonių sąėinės terorizavimo darbą. Štai suėinome iš kunigiėsko „Tiesos Kelio“, kad rugsėjo 10 d. laikytoje „Seinų Vyskupijos kapitulos ir dekanų konferencijoje“ tarpe kitko nutarta:

„3. Artinanties rinkimams į Seimą, vietos (parapijų. K. D.) kunigai privalo ir privaėiai (per išpaėintį. K. D.) ir vieėiai baėnyėioje raginti katalikiėkas organizacijas prie uolaus tam reikalui ruoėimosi ir pakartotinai iš ambonos aiėkinti ir priminti tris kiekvieno kataliko ir kiekvienos katalikės priedermes, butent (pirmos dvi tik del viso ko padarytos, todėl jų ėia nekartoju. K. D.): 3) kad kiekvienas katalikas ir katalikė duotų savo balsą tik už katalikų saraėus.“

Po šiais nutarimais pasirašo Seimo vice-pirmininkas kun. J. Staugaitis, gar-susis „kramolos“ malėintojas kun. J. Laukaitis ir Mariampolės Realinės Gimnazijos puolikų vyriausis vad-das kun. A. Steponaitis ir nutarimai patvirtinti Seinų vyskupo Antano Karoso. Vadinasi, šitie paverėiantis politikos avangardu visas baėnyėias nutarimai skelbiami kaip oficialiai Seinų Vyskupijos katalikams įsakymai, net su paties vyskupo uėtvirtinimu ir palaimimu.

Šitie nutarimai parodo, kad klebonams įsakoma eiti žvalgybininkų pareigas, nes jie turi sekti esamas parapijų organizacijas ir praneėti kur reikia tų organizacijų veikimą, jei jos nesilaikys kunigo skverno. Toliaus įsakoma paversti baėnyėias į susirinkimų politikos reikalais svetaines ir ėionai iš sakyklų ir klausyklų bus terorizuojama žmonių sąėinė visokiais pragariėkais bauginimais ir tikybiniu teroru visų tų, kurie nebalsuotų už kademų partijas. Tai yra tik pradžia visų tų kunigiėškų darbų, kokius teks pergyventi sekamiems Seimo rinkimams.

Netenka abejoti, kad ir šiais rinkimais bus išleistos visokios vyskupų ir gal net

d. pareiėkė užsienių reikalų ministeriui prof. Reiniui uėuojautos.

RAUDONDVARIS.

ėia spalio mėn. pradėioje įvyko baisus įvykis. Pas Selvį Runėą atėjo iš Kazlų Rudos jo suvyliota 16 metų mergelė Veronika Sudytė pasitarti del vestuvių. Ta-

popiežiaus enciklikos, kuriose paėangiųjų partijų palaikytojams bus atvertas baisesis pragaras, o kademų partijų avelėms bus žadama „dangaus karalystė“ ir visos kitos dvasiėkijos malonės, kaip kad praeituose rinkimuose yra buvę. Ypaė šito „dvasiėsko“ teroro reikia tikėtis dabar, kuomet kademų pozicijos pagrindas visomis pusėmis labai sukrypęs...

Lietuvos paėangiėjai demokratijai priseina skaitytis su šitokiais kunigijos planais, nes kademams laimėjus ir sekamus Seimo rinkimus, susidaro labai rimto pavojaus ir paėiai Lietuvos nepriklausomybei. Musų rimtesnieji valstybės vyrai spėja, kad jei kademai laimės sekamus Seimo rinkimus su tokia pergale, kad vėl savistoviai galėtų kontroliuoti Seimą, greičiausiai nereikėtų daugiau jokių Seimo rinkimų daryti... Kademų politikos linija eina ta plotne, kad Lietuva gaus Vilnių, o Lenkija — Lietuvą. Vilniaus atvadavimo pagrindas visiškai naikinamas derybomis su Lenkija. Klaipėdos kraėtas vis toliau ir toliau traukiasi nuo Lietuvos ir su kiekvienais rinkimais Klaipėdos kraėte vis mažiau ir mažiau lietuvių tautinio savistovumo reikiama... Kaune kalbama, kad ir vakar įvykusieji rinkimai į Klaipėdos Kraėto Seimelį bus pilna pergale vokieėių laimėti. Tai išvados iš musų valdonų — kademų politikos!

Todel sekami Seimo rinkimai bus Nepriklausomos Lietuvos pergalės arba galutinio pralaimėjimo rinkimai. Akyvaudoje šitokių perspektyvų ir visa paėangioji Amerikos lietuvių visuomenė privalo padaryti atatinėkamų išvadų. Lietuvos visa paėangioji demokratija pasiryžusi kovoti su kademų ir kunigijos užmaėiomis, neėiurint visų katalikiėkosios reakcijos dukimo priemonių. Bet ar broliai amerikieėiai mums gelbės toje kovoje — dar nežinome. Pagalvokite broliai amerikieėiai apie tai, nes sekamiems Seimo rinkimams Lietuvos likimas dedamas ant svarstyklų.

Kauno Diplomatas.

„TĖVYNĖ“

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius, 307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynė“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiūra. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negražinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

KATALIKIŠKA REAKCIJA.

Kiekvienas lietuvis su pasibiaurėjimu mini koriko Muravjovo gaudynę Lietuvoje. Išimtinai visa lietuvių tauta biaurisi ir smerkia Varšavos vandalų žygius užgroboje Lietuvos sostinėje ir visoje okupuotoje Lietuvos dalyje prieš mūsų brolius lietuvius. Biaurimės ir smerkiame Rytprisių junkerėnų skudurį terorą prieš Mažosios Lietuvos lietuvius ir jų tautiniai kultūrinę darbuotę. Tai yra skaudūs ir neužmirštinai smugiai visai lietuvių tautai.

Vienok tuo patim kartu ir pačioje nepriklausomoje Lietuvoje dedasi tokie dalykai, kurie niekuo nesiskiria nuo visų aukščiausių minčių skaudžių žygių. Visas skirtumas yra tik tame, kad aukščiausi minėtai lietuvių kankintojai yra svetimi barbarai, norėjusieji ir norintieji pasmaugti lietuvių tautos dvasią ir sunaikinti lietuvių tautinį susipratimą, o nepriklausomos Lietuvos žmonių kankintojai yra savi — tie patys lietuvių.

Šiandien katalikiškai padomą Lietuvai teisybė, teisingumas, piliečių teisės ir net pati Valstybės Konstitucija pasilikio nieko nereikšmingais popiergaliams. Katalikiškoji reakcija susisiekė su koriko Muravjovo gaudyne ir stačiai virto vidur amžių inkvizicijos įrankiu. Pastarųjų dienų atsitikimai Lietuvoje verčia kiekvieną lietuvių labai rimtai susirūpinti ir dėl pačios Lietuvos ateities. Klaipėdos rinkimų daviniai beabejotai yra išvadomis iš katalikiškos reakcijos darbų... Kuomet begėdiškiausiu būdu yra terorizuojami ne klerikalinio nusistatymo žmonės, tuomet ir pačios valstybės saugumas svyruoja, nes nebūna visuomenėje noro ir pasiryžimo savo tėvynę tarnauti ir ją ginti nuo įvairių priešų.

Biauriamas Lietuvos valdonų pasielgimas, tai kankinimas užsitarnavusios lietuvių tautos darbuotojų, senutės Felicijos Bortkevičienės, kuri visą savo amžį pašventė vien kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Įmesti senutę moterį į sunkiųjų darbų kalėjimą be jokio teismo vien už tai, kad jos redaguojamam laikrašty tilpo karikatūra, pajuokianti derybas su Varšava, gali tik toki žmonės, kuriems yra svetima lietuvių tautos kova už savo laisvę ir nepriklausomybę. Kokių žiaurumų šita senutė kovotoja kankinama Kauno kademų bastilijoj liudija tas faktas, kad draudžiama jai įduoti net eilii pluoštėlis, kad tuo bū-

jautą kankinamai kovotojai. Tikrai skaudi gyvenimo ironija! Ją persekiojo ir kankino koriko Muravjovo ainiai už jos nesulažomą pasiryžimą kovoti už Lietuvos laisvę, šiandien ją dar žiauresniu būdu persekioja ir kankina patys lietuviai — katalikiškos reakcijos ritieriai už jos tą patį nesulažomą pasiryžimą kovoti už sostinės Vilniaus atvadavimą.

Baisu, gaila ir liudna, kad šiandien Lietuvoje negalima atskirti kur baigiasi koriko Muravjovo kruvinoji gaudynė ir Varšavos banditų kruvinieji žygiai prieš mūsų brolius vihičius ir kur prasideda pačios „demokratinės“ Lietuvos katalikiškos reakcijos begėdiškumas net prieš tokius kovotojus už Lietuvos laisvę, kaip garbinga senutė Bortkevičienė. Tai negirdėtas

PERŽVALGA

SAVO NUODEMES KITIEMS PRIMETA.

„Liet. žiniose“ užtikame sekama įdomybe: „Lietuvos liaudis mažai teškai laikraščius, todėl mažai težino, kas Lietuvoje, taip sakant, čia pat panosėj dedasi.

„Tą labai gerai žino kademų apkvaintosios liaudies vadai: įvairių zitičių, juozapiečių ir kitų kitokių.

„Juokinga, tarytum, rodosi, kad Kauno darbininkai nežinotų apie vedamas su Lenkija derybas, apie Seimo darbus, jo sąstatą ir kita nors pačiais stambiausiais broučiais, — bet tai faktas, daugelis, jei ne dauguma, nežino...

„Čia noriu tuo tarpu konstatuoti tą viršjeuzitišką kademų gudrumą darbo federacijos drąsius išmislus.

„Kai jos kromeliui atėjo metavonės dienos ji sugalvojo tokią gudrybę. Kai zitičės, juozapiečiai pradėjo skūstis pasunkėjimu gyvenimo, — tai jų mulkintojai rado išeičių: kalti esą cicilikai, kurie sėdi Seime, kurie leidžia įstatymus, netikusiai tvarko gyvenimą. Girdi, katalikų Seime tik 14 atstovų, o visi kiti cicilikai, žydai ir lenkai. Jie tai ir kalti, kad zitičėms sunku gyventi.“

Iš šito pranešimo aišku, kad kademų pozicija labai sukrypsusi, jei net saviems pasekėjams neranda tinkamesnio ir rimtesnio pasiteisinimo, kaip tik meluoti, nuverčiant bėdą „cicilikams“, žydams ir lenkams. Taipgi begalo keista, kad Kauno gyvenantiems žmonėms galima skelbti šitoki žejutiniai melai! Tai ką tuomet kalbėti apie kaimų gyventojus, jei net pačios sostinės dauguma gyventojų nežino nei Seimo sąstato, jau nekalbant apie kitus svarbesnius Lietuvos gyvenime įvykius! Štai kuomi ir reniasi Lietuvos klerikalinė diktatura ir todėl smaugia pažangiąją spaudą, kad visuomenė negalėtų sužinoti valdžios darbų ir net Seimo sąstato. Begalo keistas šitokis Lietuvos žmonių apsilaidimas.

PLEPALŲ MAISAS.

Lietuvos kademų vadas kun. Šmulskys, išvažiuodamas iš Amerikos, paskelbė klerikalinėje spaudoje neva savo pasikalbėjimą su laikraščiu korespondentais. Tarpe kitko tas ponas pareiškia sekamai: „Taip, Tamsta, aš neatsakiau delto, kad nebuvo pastatyto man nė vieno rimto, pamatuoto klausimo. Visi jų klausimai buvo tendencingi

atsitikimas visame kultūringame pasaulyje, kad be teismo būtų grudama katorginis kalėjimas net senutės moterys, visą savo amžį dirbusios ir kovojusios už tautos laisvę ir nepriklausomybę. Šituo savo žygiu Lietuvos katalikiškoji reakcija perėjo visokias ribas ir pralenkė visokias žiauriausias bent kuomet pasaulyje būvusias reakcijas.

Reiškiame giliausios užuojautos gerb. kovotojai Bortkevičienei ir pasižadame visomis išgalėmis gelbėti jai kovoje prieš Lietuvos katalikiškąją reakciją už sostinės Vilniaus atvadavimą. Kartu reiškiamo didžiausio pasipiktinimo tokiems nežmoniškiems Lietuvos valdonų žygiams ir visu griežtumu smerkiame juos ir protestuojame prieš kankinimą senutės kovotojos už Lietuvos laisvę!

nors sužinoti, bet jie buvo rįšami su savo partijų reikalais. Aš čia ne partijų reikalais buvau atvažiavęs, bet tarparlamentarinė konferencija ir informuoti amerikiečius apie tikrąją Lietuvos padėtį, todėl į partinius klausimus atsakinėti neturėjau reikalo. Aš tik stebėjau del tų klausimų nerimtumą. Spaudoje jie iškelė klausimą apie mano kelnes, jas peikė, nors turiu pasakyti, kad jos geriausioje krautuvelyje New Yorke yra pirktos.“

Tai tikras plepatų maišas! Amerikos pažangieji lietuvių jam stato pačiais svarbiausiais Lietuvos reikalais klausimus, o jis apie savo kelnes plepa... Štai jums ir klerikalinis „valstybės vyras“!

Kad šitas sutanuotas ponas galėjo pirkti sau kelnes geriausioje New Yorke krautuvelyje, tai niekas nesiginėys, nes jis važinėjo po Ameriką valstybės lėšomis ir todėl jam lietuvių nestigo. Vienok jis bereikalingai mėgina nesamones plepėti kitais klausimais ir išsisukinėti nuo atsakymo į jam pastatytus klausimus pažangiojo spaudoj. Visi klausimai buvo rimti ir pamatuoti ir jei jis negalėjo j juos atsakyti, tai aišku, kad jis ir tegali plepėti tik apie savo kelnes ir tokias garbės niekas jam nepavydi.

Taipgi jis negražiai faktus falsifikuoja, kuomet giriasi, kad jis čia ne partijų reikalais buvo atvažiavęs. „Ką reiškia, jei ne klerikalų partijos reikalai, kuomet jis vos įžengęs Amerikon nusiskubino į klerikalines federacijos suvažiavimą ir čionai drožė „spyčius“, nurodydamas budus klerikalizmo stiprinimus Lietuvoje. Pagaliau, jo važinėjimas vien į klerikalų federacijos rengiamus susirinkimus, ką reiškia, jei ne tarnavimą klerikalų partijai? Ar jis pats pasistengė susaukti nors vieną visuomeninį Amerikos lietuvių susirinkimą, kad padarius pranešimą apie Lietuvą? Jei šitas sutanuotas ponelis atvyko Amerikon į tarparlamentarinę konferenciją, tai kodėl jis toje konferencijoje nedalyvavo, o vien trankėsi po lietuvių kolonijas į klerikalų federacijos rengiamus mitingus? Jo pareiga buvo atremti toje konferencijoje lenkų propagandą prieš Lietuvos interesus, o vienok jis nei neprasižijo tenai, jei ir buvo nors koją įkėlęs. Bet greičiausiai jis nei nematė tos konferencijos, nes klerikalinė, nei amerikonių spauda nei puse žodžio neprisiminė apie jo dalyvavimą tarparlamentarinėje konferencijoje.

programuose jo vardo nematome.

Šitokias nesamones ir nepamatotus pasigyrimus ir tegali plepėti tik toki plepalų maišai, kaip kun. Šmulskys ir jam panašūs sutanuoti ponai. Tai žmonės be jokios gėdos, be jokio honoro ir dar skelbiasi save „Lietuvos valstybės vyrais“. Tikra „dievulio koronė“ Lietuvai su tokiais „valstybės vyrais“!

„SAŽINĖS LAISVĖS“ DOKUMENTAS.

„Liet. žiniose“ paskelbia šiaulių gimnazijos direktoriaus sekama pranešimą:

„P. Protui. Tamstos sunus Paulius Protus, pavestomas man gimnazijos IV kl. mokinys, savo kliasės auklėtojiui pareiškė laisvamani esąs. Prašau man pranešti, ar Tamstai žinoma, kad Tamstos sunus tikrai yra laisvamani, nes einant Lietuvos Valstybės Konstitucija, paragrafas 80, ir švietimo Ministerijos reikalavimu, jam, kaip laisvamaniui, teks iš gimnazijos pašalintam būti. Direktorius V. Šliageris.“

Matote kokia „sažinės laisvės“ gali naudotis Lietuvos piliečiai. Tuo tarpu Lietuvos Valstybės Konstitucijoje yra ir tokis straipsnis, kuris skelbia visų piliečių lygybę, sažinės, spaudrėdos, susirinkimų laisvę ir kitas laisves. Bet ant nelaimės klerikalinė diktatura pavertė nieko nereikšmingais popiergaliu pačią Konstituciją ir be jokios atodairo trempia savo reakcijos purvuose ir visas Lietuvos piliečių teises.

Paryžiaus militaristai skundžiasi, kad deli buvusio pasaulinio karo žaidžų Prancuzija negalinti mokėti savo skolų kitoms valstybėms. Vienok ir dabar Paryžiaus militaristai mēto milijonus dolerių karinėms avantiuroms. Štai tik vienas karas prieš Morokos gyventojų nepriklausomybę Prancuzijai kainuoja po milijoną dolerių kasdien. Kiti milijonai dolerių leidžiama smaigimui laisvesnio gyvenimo ieškančiųjų Sirijos gyventojų. O kur dar visi tie milijonai, kuriuos prancuzai išleido Varšavos gaidukų avantiuroms? Vienok Vašingtono ponai tiki tokiems Paryžiaus militaristų tikrinimams ir šypsdami sūtinaka atidėlioti Prancuzijos skolų mokėjimą Jung. Valstijoms. Kam čia spausiti „nuskriaustą“ Prancuziją, kad šio krašto piliečiai sumoka visokiais nepaprastais mokesniais užtektinai dolerių. Vietoje kad sudrausti Paryžiaus militaristus nuo bereikalingų kruvinų avantiurų ir priversti juos mokėti savo skolas, tai spaudžiama bereikalingais mokesniais savi piliečiai.

Buvusis Lietuvos laikinasis prezidentas p. A. Smetona yra tikrai drąsus žmogus. Jis savo organe drąsiai pareiškia: „Kad rinkau Urachą ir kad to žygio laisgai, ne kartą viešai turėjau progos pasisakyti. Ir šiandien tebesu įsitikinęs, kad jį rinkdamas, gerai dariau Lietuvai.“

Vienok p. Smetona nepasako, kurio būdu jis gerai darė Lietuvai, norėdamas užtūdyti jai ant sprando vokišką karalių. Butų laikas p. Smetonai nors kartą jau pasakyti tą savo „geradarystę“.

Italijos fašistų diktatoriui Mussoliniui nuyvykus į Locarno konferenciją pasirašyti po saugumo ir arbitracijos sutartimis, jis gavo neblogą pamoką. Kai kurie konferencijos dalyviai atsisakė su juo sveikintis ir daugelis laikraščiu korespondentų atmetė jo kvietimą, kad išklaustų jo pranešimo apie Italijos fašistų valdžios poziciją tarptautinėje politikoje. Sa-

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. E. G. KLIMAS, (Medicinos instruktorius Temple Univ.), 2538 E. Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

TUBERCLE BACILLUS.

Rašo Dr. F. S. Zurvell.

(Užbaiga)

Džiova — baisi liga ir kur ji isikerėja, tai padaro daug žalos atskiroms šeimynoms ir visai tautai. Ačiu medicinos daktarų rupešini džiovos liga mažiau ir mažiau aukų nusineša į kapus. Tik medicinos daktarų dėkai visose viešose vietose tapo prašalinta bendri puodukai atsigėrimui vandens. Mokyklose, soduose, ant gatvių ir net traukiniuose jau nevartoja bendrų apselėtų stiklų bei puodukų atsigėrimui, bet tryška vanduo tiesiai į burną kiekvienam atskyrui.

Dar vieną pavojų prašalino medicinos daktarai, tai išreikalavo nuo valdžios įstatymus, kurie prašalino nemokšas barberius ir kalvius dentistus, o jų vietoj pastatė daktarus, kurie turi užbaigti tam tikrą medicinos mokslą. Tiesa, tie nauji įstatymai neatėmė leidimo nuo nemokšų kalvių ir daugelis jų po šiai dienai pasikabinę durnių likarnių (kai arklio galvą nutašytą medinį dantį) vilioja žioplus ir vydu... Užvis blogiausia, kad tokiose vietose, tartum į smuklę, užėina išimtinai nevalūs, sulūžę atveiviai ir nudrėskę amerikoniai. Na, kokia vieta, toki ir pacientai, o koki pacientai, tokis ir patarnavimas. Ten viskas verčiasi greitai ir pigiai, o už ligas nieko neskaity. Tokiems kalviamis daktarų profesijos garbė nerupi, nes jiems svetimas dalykas. Kaip kam patinka, taip juos vadina ir jie tuo neužsigaua. Tai bartenderio biznis.

Tokios dentistų vietos, su „durnių likarniomis“, nei kiek negeresnės už pigius restoranus, kur gamina del kiauulių, o valgydina žmones. Tai ligų krautuvely. Bet dentistų vaikai, dabar, pagal naujus įstatymus, privalo lankyti mokyklą mažiausia septiniolika ar aštuoniolika metų iki užbaigia daktaro mokslą. Šios rūšies nauji daktarai yra burnos chirurgai ir dentistai. Gi baigę tik dentisto mokslą, dirba laboratorijose, kaip mechanikai dentistai, bet jiems uždrausta gydyti pacientus.

Burna — ligų vartai!

Mechanikai dentistai, neturėdami užtektinio medicinos mokslo, netik perkeldavo ligas nuo ligonių ant sveikų, bet net patys save užsikrėsdavo įvairiomis ligomis. Galop tą permatė medicinos daktarai ir visu smarkumu stumė kalvius dentistus į užmiršties duobę. Tokis daktarų žygis, suprantama, sumažino biznį jiems patiems.

Žymiausia daktarų „klaida“, tai vertinimas žmonių sveikatos daugiau, negu savo biznio.

Visokios viešos ir ypatingos pamokos, patarimai apie sveikatą — žodžiu ir raštu — reiškia siaurinę daktarų biznio. Supraskite tai, jog daktarų profesija remias ne ant dolerių, bet ant sažinės, žmoniškumo. Neskaitant šundaktarių, kiekvienas daktaras stengiasi visokaip jautėsi po tokio „priėmimo“. Jei jis būtų išmintingas žmogus, tai padarytų tinkamų išvadų iš šitų įvykių ir pamatytų, kad kulturingas pasaulis netoleruoja jokių diktatoriškų avantiurų.

Bostono „Dar-kas“, minėdamas penkerių metų Vilniaus užgrobimo sukaktuves, įdėjo tik vieną Vilniaus Aušros Vartų atvaizdą ir užvardijo: „Lietuvių šventykla Vilniuje“. Vadinasi, „Dar-kui“ Vilniuje tėra vienatine šventykla tik lenkiškieji Aušros Vartai. Bet ir ta pati „šventykla“ taip murzina, kad jei nebūtų jo parašo, tai niekas neatstėtų to atvaizdo. Matyt ir pats „Dar-kas“ tą savo „šventyklą“ nekaip gerbia, jei taip murzina jai rodo savo

kiais budais supažindinti žmones su pavojais jų sveikatai.

Nors užtikrintų vaistų nuo džiovos dar nėra ir tukstančiai žmonių kovoja su mirėlia, tačiau įtempta gydytojų kova vis stiprėja ir kovotojai sparčiai žengia priekin visu pasiryžimu plačiame kovos fronte. Reikia tik džiaugtis, kad kasmet pasiseka tukstančius gyvasčių išplėsti iš giltinės nasrų.

Strategiškiausi punktai su džiova — mokyklos. Pradinėse mokyklose daktarai netik pridaboja kudikių abelną sveikatą, bet podraug teikia jiems neapkaunuojamos vertės pagalbą. Ta pagalba — sanitarikumas. Patėmijimai, pamokos kudikių tėvams ir slaugintojų stropus pildymas daktarų įsakimų veda naujus, silpnus piliečius į laimingesnę ateitį. Tas reiškia šalies turta. Apsileidimas, tinginystė — nešvarumas. Gi nešvarumas — tėvas daugelio ligų. Gaisras sunaikina žmonių turta, o nešvarumas sunaikina pačius žmones. Kuris iš jų dvejų blogesnis — nesunku kiekvienam suprasti.

KAS TAI YRA IŠNEŠIOTOJAS?

Kuomet žmogus serga difterija, karšlige, raupais, plaučių uždegimu ar kitomis užkrečiamomis ligomis, kiekvienas iš mūsų stengiamės neprieiti prie jo, kad neužsikrėtus ta liga. Sveikatos viršūniukų pareiga yra žiūrėti, kad niekas neprieitų prie tokio ligonio, išskyrus tą, kuris turi ligonį prižiūrėti.

Bet, kuomet ligonis, turintis užkrečiamą ligą, pradeda sveikti, jis nelabai nori būti atskirtu nuo kitų žmonių. Dažnai ligos perai užsilieka žmogaus kune ilgą laiką. Tas tikrai žinoma su difterija ir karšlige. Kuomet tas atsitinka, toks žmogus yra žinomas, kaip ligos išnešiotojas. Nors pats jau ir nebeseraga, vienok jis gali ligą kitiems perduoti.

Prieš leisiant žmogų, kuris yra difterija sirges, maišytis su kitais žmonėmis, Valstybės Sanitaris Įstatymas reikalauja, kad išbėgimai iš nosies ir gerklės būtų peržiūrėti. Tas dažnai padaro žmones nekantriais, vienok yra reikalinga, kad apsaugojus kitus.

Po karštligės, tos ligos perai užsilieka tulžyje, dauginasi, ir karts nuo karto pereina į žarnas. Kuomet tas atsitinka toks žmogus jau yra kitiems pavojum, ypač jei jis dirba tokioje vietoje, kur piešas ir nevirti valgiai kilnojami. Karštligės nešiotojų padėtis gali užsitęsti daug metų — per visą amžių — nors operacija ant tulžies gali išgydyti.

Nevisuomet žmogui reikalinga turėti ligos simptomus, kad tapti jos nešiotuju. Pavyzdžiui, gali būti išstatyas difterijos pavojų, bet pati turi tikt apsisaugojimo, kad neparodai jokių simptomų, nors kuomet tyrinėjimas yra daromas, atrandama daug difterijos perų tavo gerklėj ir nosy. Šiame atsitikime, pavojus yra tame, kad niekas nežino padėties ir sunku apsaugoti kitus.

Galima tapti išnešiotuju ir kitų ligų, apart karštligės ir difterijos. Geriausias budas apsisaugoti nuo pastojimo išnešiotuju ligų ir jei tokiu jau esi, stengtis neišplėtoti ligos kitiems, išgyjant gerus higienos papročius. Buk atsargus rankas plauwant, nedėk pirštų prie nosies ir burnos; užsidengk burną su skepetaite, kuomet kosti ar čiandai.

Yra dar geresnis budas apsisaugoti nuo difterijos, karštligės ir raupų. Eik pas savo gydytoją ir išiepyk.

F. L. I. S.

Laikraščiai praneša, kad 20 metų amžiaus jaunuolis — Petras Jankauskis iš Indiana Harbor, Ind., pareiškė baisų pasmerkimą savo tėvų, kuomet jį nuteisė mirti elektros kedėje už nušovimą kito jaunuolio.

Paskelbus nuosprendį, Petras pasakė: „Aš mirsiu todėl, „admano motina nemokino maneš buti geru. Aš nekaltas, bet mano tėvai kalti.“

Ant kiek šitas kaltinimas yra teisingas — nesimam spręsti. Tačiau jįsai yra baisus kaltinimas, didžiausiai paniekai pasmerkimas nelaimingų tėvų, kurie davė gvybę ir išauklėjo jauną žmogūdį. Akyvaizdoje šitų baisyų žodžių mirčiai pasmerkto jaunuolio, kiekvienas tėvas ir motina privalo padary-

sakomingas pareigas jie pasiima, kuomet jiems tenka auklėti priauganti karta.

„Draugas“ praneša, kad Lietuvos Seimo narys kunigas Mieleška traukia Amerikos lietuvių laikraštį „Dirva“ teisman už koį ten jo apšmeižimą. Esą jau priensta advokatai Bračiuliu i Chicago įgaliojimas tuo reikalu. Kadangi nepasakoma kokis tas šmeižimas buvo ir šitai praneša kunigų organas, pasiremdamas Lietuvos kademų organo „Ryto“ žinia, todėl bent kokių išvadų daryti negalima. Klerikalinė spauda jau nekarta pasižymėjo įvairiais nepamatuotais pranešimais, todėl ir šituo reikalu lauksime oficialiu žiniu iš pa-

Anglo Kelionė į Lietuvą

Rašo V. K. Račkauskas.

(Tęsa)

Praeityje Lietuva ir Lenkija buvo taip ir du plaukiku, kurių galvas stengėsi laikyti po vandeniu Rusija: todėl ir apvertina, kad plaukikai, tik iškišę galvas iš vandens, bematant pradėjo bartis... Šitos valstybės Rydų Europoje turi prieš save didelį ir labai realų pavojų. Saugumas tegali būti tikrai vienybėje; nesutikimai gi gali reikšti nelaimę netik joms pačioms, bet ir toms valstybėms, šale kurių jos yra... Ir ligi lietuvių ir lenkų pasienių sargybos žiuri viena į kitą taip, kaip šiandien, tai nei viena tu dviejų valstybių negali pilnai naudotis ta laisve ir nepriklausomybe, kurios joms teko, dėka Aliantų laimėjimui.

Naujosios Respublikos uždaviniai. Lietuvos ateitis priklausoma nuo ukinių gerbuvio.

Nežiūrint visų kliūčių, kylančių del Vilniaus klausimo, Lietuva jau daug pasiekė nuo to laiko, kai atgavo savo laisvę. Taika rado Lietuvos riterio galvą kraujuotą, bet nenulenktą; tos galvos įkvėptas kraštas pakilo, kai Feniksas, iš griuvėsių pelenų. Lietuva neteko daug žemių, kurios, jos nuomone, jai priklausė: be to, ką užėmė lenkai, ketvirtis milijonų lietuvių liko vokiškoje Lietuvoje tarp Tilžės ir Karaliaučiaus, tuo tarpu gi Klaipėdos Krašto (arba Mažosios Lietuvos) kontrolė buvo iš jos atimta, nors ji jos ir reikalavo taikos konferencijoje.

Bet toje teritorijoje, kuri jau teko, ji pradėjo tvarkytis. Nauja respublika gavo nemaža pagalba. Tie, kas turėjo pinigų, o jų nedaug buvo likę — mieliai juos davė; buvo sukeltos paskolos pačiame krašte ir tarp Amerikos lietuvių; vyrai, eidami į armiją, nešėsi savo šautuvus ir visa, kas reikalinga; gėtelkiamis medžiaga buvo gauta iš Vokietijos, kuri norėjo gelbėti Lietuvai del tokių pat priežasčių, kaip ir Prancūzija gelbėjo lenkams.

Tuo tarpu didžiosios valstybės pripažino Lietuvą nepriklausoma valstybe. Ji priėmė Konstituciją, teikiančią laisvę tikybos, spaudos ir susirinkimų, pripažįstančią savivaldybių teises ir tautines mažumas, — kaip rusai, vokiečiai, lenkai ir žydai — gausa teisių vesti savo kultūrinius reikalus, — tokių teisių patys lietuviai nebuvo turėję per amžių amžius. Visi piliečiai pašaukti karo tarnybon; pradinis švietimas priverstinas; kadangi moterys yra šeimynos gyvenimo pagrindas, abi lyti turi lygias teises; Parlamentas, arba Seimas, iš 78 atstovų, yra renkamas visuotiniu suaugusių žmonių balsavimu; pildomąją valdžią kontroliuoja Ministerių Kabinetas. Tvirtiausi valstybėje partija yra Krikščionys Demokratai, kurių tendencijos yra gana nuosaikios; jie pareina iš tų kraštų dalių, kur tikybos įtaka yra tvirta, nors partijai priklauso taip pat ir pramoningi miesto gyventojai. Seimas dabar renkasi vienoje buvusių rusų gimnazijų Kaune, ir jį posėdžius išleidžiama publika. Budamas Seime, pastebėjau kelias moteris atstoves; nors Seime yra žydų, lenkų, rusų ir vokiečių, tačiau lietuviai turi absoliutę daugumą ir komunistų visai Seime nėra.

Viena svarbiausiųjų problemų, kurią nauja vyriausybė turėjo skubiai išspręsti, tai buvo finansų klausimas. Žlugus Rusijos rubliui, vokiečių buvo įvesta ost-markė, lygi reichmarkei. Šitie pinigai buvo apyvartoję ligi 1922 m.; pirmą kartą savo valiuta, vokiečių markė jau buvo nuopuolusi tiek

kad netik nelaimingi krašto gyventojai antru kartu pakėlė didelius nuostolius, bet ir Valstybės Išdinė taip išuštėjo, kad neturėjo kuo padengti ir visų svarbiausių išlaidų. 1922 m. pabaigoje buvo įvesta savo valiuta, garantuota auksu; dėka ryšiams, kokius Lietuva turi su Amerika, jos pinigai paversti doleriu, vienas litas lygus dešimtai daliai Amerikos aukso dolerio, ir tai nauja valiuta laikosi tvirtai.

Aiškus dalykas, kad pirmąsiais metais Vyriausybė turėjo deficitus, bet 1924 m. pabaigoje jos pajamos viršijo išlaidas £310.000; importas ir eksportas pakilo nuo £1.400.000 ir £1.900.000 1920 m. ligi £5.925.000 ir £4.490.000. Svarbiausios importo prekės yra tekstilės, anglis, nafta, maisto produktai, metalo išdirbiniai ir mašinos; eksportas — sėmenys, linai, grūdai ir miltai, kiaušiniai, sviestas ir miškas.

Vokietija, žinoma, yra didžiausias pirkėjas ir pardavėjas, ir 1923 m. paėmė beveik pusę Lietuvos eksporto ir davė jai 80% to, ko ji reikalauja; Didžioji Britanija paėmė arti 30% Lietuvos eksporto (daugiausia kiaušinių), bet davė tik 5% importui, nors svarbiausios importuojamos prekės yra tekstilės, drabužiai, geležis ir metalo dirbiniai. Jungtinės Valstybės paėmė tik 2% Lietuvos eksporto, ir davė 3% jos importui.

Lietuva neturi mineralinių turtų. Tokias pramones, kokias ji turėjo — bravorus, odos dirbtuves, geležies liejyklas ir sėmenų aliejaus dirbtuves — išardė karas. Dirbtuves, kurių didesnę dalį išardė rusai, iš lengvo atstatomos, bet dar negreitai jos pasiekė prieškarinės gamybos, nes kapitalų, kurių Lietuva labiausiai reikalinga, nedaug tėra.

Tikrasis krašto turtas yra jos miškose ir jos žemės ukyje, kur lietuvis ukinkas augina savo javus, bulves, linus ir veisia savo kiaules ir galvijus. Miškai — daugiausia pušys, egles, beržas ir gluosnis — dengia beveik penktą dalį viso krašto teritorijos ir priklauso Valstybei; arti pusė teritorijos yra dirbama žemė. Dėka žemės reformai, kurią pradėjo nauja valstybė, kaimietis, ilgus metus buvęs baudžiavoje, dabar jau turi savo žemę, ir Lietuva lieka mažų ukių ir girių kraštas. Nuo jos ukinkinių gerovės priklauso jos ateitis: nuo pasisekimo arba nepasisekimo neturėjusių kitados žemės žmonių, kurie pagaliau išplaukė į viršų, priklauso jos kelias į ateitį!

III. LAIMINGI ŽMONĖS.

Kelionė į Mariampolę. — Vilniaus Medis.

Geriausi žemės ukio dalis pietų Lietuvoje yra Mariampolės apylinkės, apie trisdešimt penkis mylios nuo Kauno. Kelias į Mariampolę, kaip beveik ir visur Pabaltijo Valstybėse, yra labai blogas. Imant betgi taip pat ir pramoningi miesto gyventojai. Seimas dabar renkasi vienoje buvusių rusų gimnazijų Kaune, ir jį posėdžius išleidžiama publika. Budamas Seime, pastebėjau kelias moteris atstoves; nors Seime yra žydų, lenkų, rusų ir vokiečių, tačiau lietuviai turi absoliutę daugumą ir komunistų visai Seime nėra.

Viena svarbiausiųjų problemų, kurią nauja vyriausybė turėjo skubiai išspręsti, tai buvo finansų klausimas. Žlugus Rusijos rubliui, vokiečių buvo įvesta ost-markė, lygi reichmarkei. Šitie pinigai buvo apyvartoję ligi 1922 m.; pirmą kartą savo valiuta, vokiečių markė jau buvo nuopuolusi tiek

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

SLA. RESPUBLIKOJ.

VII.

„Taigi, socialistai neprivalo stauti sau tikslu, kad paėmus S. L. A. į savo rankas ir paversti savo partijos įrankiu.“
Taip sako Sąjungietis.

Na, žinoma, kad ne. Mes jau esame prityrę kaip močekos šukuoja savo podukroms plaukus. Todėl žinome kokion padėtin atsidurti ir SLA. Respublika, jei ji patektų išimtinon kontrolėn bent kurios partijos.

Bet juk dar SLA. tėvai neišmirė, t. y. tie, kurie pagimdė, išauklėjo šią organizaciją. Tad kuriems dievams Sąjungietis perša Socialistų Sąjungą Susivienijimui už moterį, o mums nariams, to Susivienijimo vaikams, už močeką? Ar Sąjungai neišmintingiau būtų savo vaikelius auklėti, negu pirštis į močekas mums

„Socialistai negali pro pirštus žiūrėti į tas partijų tąsynes, kurios šiandien eina Susivienijime.“

Sulig mano numatomo, Susivienijime partijinių tąsynių nėra. O jei partijos — bolševikai, socialistai ar kiti koki, puola ant organizacijos, tai juk SLA. narių yra švenčiausia pareiga gintis nuo partizantų. Dar apsigynimo negalima pavaldinti užsipuolimu ant partijų.

Juk SLA. nariai, varde savo organizacijos, niekuomet nesiskverbė ir nesiskverbė į Sąjungą, nekėlė ir nekelią jūsų partijos jokio triukšmo. Taip pat SLA. nariai nesiskverbė nei į bolševikus, nei į tautininkų partijas ir neturi tikslu joms kenkti. O į SLA. organizaciją įsigavę partijų lyderiai jau ir kelia triukšmus. Susivienijimas yra tautiška bepartytvė organizacija; ne socialistiška, ne bolševikiška, ne klerikališka ir ne tautininkų partijos organizacija. Tą visi aiškių-aiškiausiai supranta. Tad bukite džentelmonais ir nekelkite lermo svetimuose namuose, nes mes, SLA. nariai, jūsų partijos ir jokių kitų partijų organizacijose lermo niekuomet nepakėlėme.

Daugiau negu juokinga, kuomet partijos narys kalba apie bepartytvumą. Koks Tamsta esi partijos narys, kad gali būti be principo?

„Kitų tautų panašios apdraudos organizacijos rupinasi švietimo darbu, steigia prieglaudas namus, padeda gabesnėms jėgoms pasiekti mokslą, remia įvairias kultūros įstaigas ir tt. O kas pas mus yra veikiamas šioje dirvoje?“

Tas pats veikiama, kas ir pas kitas tautas. SLA. yra išleides savo lėšomis nemenką knygų; dar ir dabar stovi pilnos spintos. SLA. šelpia einančius augstnesius mokslus jaunikiams, tik dėja, retai kuris pabaigęs mokslą SLA. atsisteis ir atidavė padėką. O tokių yra — aš pažįstu jų ne vieną, bet vardų nepatogu minėti, nes tai būtų užgavimas nekurių mūsų profesionalų. Jei Sąjungietis man norėtų užginčyti šį faktą, kad SLA. nešelpė ar nešelpia mokslievių, tai tik jam vienam galėčiau į ausį pasakyti tokių vardus.

Apie prieglaudas namų steigimą reikėtų atskiru straipsniu pakalbėti. Tuo tarpu galiu painformuoti p. Sąjungietį, kad SLA. turėjo prieglaudas namų steigimui fondą su arti \$10.000.00, kurį per penkiošią metų augino. Kuomet prisėjo nariams ant tikrųjų apsidėti mokesniais namo palaikymui, tai diduma narių nubalsavo Prieglaudas Namų Fondą likviduoti. Vienok Tamsta darai užmetimus Pildomąjį Tarybą, kuomet ne P. T. kaltė, bet visų narių, ar bent didumos narių, valia tas fondas likviduotas.

Taip pat bereikalingas užmetimas Centrai už nesirupinimą pakelti organizaciją. Juk per visą metų eilę Centras rengė S. L. A. savaites, konkursus, skyrė dovanas. Kodel Jūs norite užsimerkiti ant to viso, kas yra daroma? Ar tai manote, kad tuomi kaltinimu galėsite pažeminti dirbančius SLA. labai narius ir išskelti savo partijos vėliuką. Ne! SLA. nariai žiūro kas dirba, o kas kalba.

SLA. nariai budėkite! Neleiskite partijoms įsigalėti jūsų organizacijoj. Susivienijimas priklauso patiems SLA. nariams, o ne partijoms.

ry žinių ir informacijų, bet taip jau daro savo draugais tokius keleivius, kai, leiskime sau aš.

Bagdonas, lošęs per visą naklę „pokerį“, pramigo ir todėl turėjome susivėluoti su savo kelione pusvalandžiui. Šitai nieko nereikš, nes, kaip jau ir patyriau, Pabaltijo Valstybėse niekas nesiskubina ir viei visų laukia. Aš jau buvau gyvenęs Rytuose ir buvau pratęs prie to vėlavimosi. Skaistus ryto oras veikiai atgaivino jo apvytųjų dvasią (mat, kai sužinojau, lošimas nebuvo pelningas) ir, neilgai tetrukus, kalbėjome prancūziškai, p-lei Gudavičaitė verčiant p. Bagdono lietuvišką kalbą, kai jo prancūziškoji suvilidavo jį.

Ilgas tiesus kelias eina laukais, užstėtais rugių, kviečių, miežių, bulvių, mėlsvai žydinčių liny, kuriuos čia augina tik-tai savo reikalams, ne taip, kaip žiemį Lietuvoje. Keitais pravažiavoji didelį vėjinį malumą, nuleistais sparnais, ar kaima, kurio medinės triobos (Daugiau bus).

Pranas iš Kalnėnų.

Pirmųjų Rašytojų Nuopelnai Tautos Atgimime

Literatūra yra didžiausias tautos turtas. Joje atsispindi tautos gyvybė. Joje sukrautas visas tautos gyvenimas. Iš jos matosi tautos siekimai, idealai, pasiryžimai ir... vargai, skriaudos, nelaimės. Sykiu literatūra yra žymus įrankis tautos gyvybei žadinti, nurodyti jai naujus kelius, įžiebtį ir tautos širdį naujų idėjų.

Kiekviena kulturinga tauta turi savo literatūrą, turi savo rašytojus. Be literatūros tauta yra nelaimingiausia.

Matydami, kad literatūra daro tautoje kultūrinimo procesą, suskirstysime mūsų tautos rašytojus šiuo matu: vieni tikslu yra pasigaunant meno kurybos, mokslinių raštų iškiepyti liaudžiai tautingumą, sužadinti gyvybę; kitų dirbti ne tautai, bet bendram kultūros pasauliui, pasaulio kultūros ir meno istorijai. Kad teisingą paralelę išvedus ir šiuo matu mūsų praeities rašytojų idealizmą išmatavus, reikia žinoti tuolaikinis kultūros laipsnis tautoje.

Lietuvių Tauta buvo apmirusi. Liaudį slėgė baudžiava. Jos kultūra buvo žema. Aukštieji luomai — bajorija nutauto. Tautos sąmonė aptemo. Tuolaikiniai raštai (XVII ir XVIII amž.) — tikybinių turinio ir pobūdžio. Tautinių idėjų juose nesimato. Rašytojai kuria ne tautinę kultūrą, bet tarnauja tikybai. Jeigu kurie ir sukuria vieną kitą meno kurinėlį (pav. Duonelaitis), ar šiaip mokslo, istorijos dalykėlį, tai ne tautinių idėjų vedami ir ne tautos atgimimu rupindamies.

Devyniolikto amžiaus pradžioje Vilniaus Universitetas duoda eilę žymių darbuotojų, kurių tikslu yra iširti merdėjančios lietuvių tautos senovę ir, jei kartais ji žutu, kad liktų pasaulio istorijoje užrašyta. (Vėliaus matome net, del šio tiksaus tautos senovės kultūros surašymo, Vokietijoje susitvėrusią mokslininkų draugiją). Vilniaus Universitetas yra labai žymus lietuvių kultūros kurėjas. Iš jo, kaip minėjau, išėina eilė garsių istorikų, kurie atveria mokslui duris į Lietuvos praeitį. Universiteto auklėtinuose matosi tautinių idėjų užuomazgos. Gaila, jos dar ilgą laiką liekasi keletos mokslininkų širdyse, nepasiekusios liaudies. Žodžiu, tenai randa ma užuomazga lietuvių tautos atsibudimo. Tiesa, tais laikais šitos idėjos kitaip buvo suprantamos, nes jų teisingam supratimui nebuvo pamato — jos tebebuvo pradai.

Sužiba štai lietuvių kultūros gyvenime keletas žvaigždžių: Poška, Daukantas, Valančius... Jeigu žvelgsime kame jų nuopelnai, kame jų darbai, kurie stato jiems ainių širdyse garbės paminklą, matysime perkratę jų gyvenimą, kurybą ir sudarę tam tikrą jų idealizmo kritiką. Poška nusistato prieš visuomenės nuomonę, kelia aikštėn žemesniųjų luomų vargus, nesitenkina bajorais. Jis suprato, kad truksta kažko liaudžiai, kad kažkas turi įvykti, nauja gadyne išaušti...

Daukantas ir Valančius — tai gana tvirtai izoliuoti du žemaičiu patriotu. Murma juodu del prastų valdžios elgėsių, pyksta del bajorų nutautimo. Liaudį visomis jėgomis šviečia, rašo jai raštus ir betarpiai neša jon tautines idėjas, kalbos ir tėvynės meilę.

Daukantas studijuoja Lietuvos praeitį, įrodo, kad lietuvių tauta nėra slavų nei germanų šaka. Daukantas į Lietuvos praeitį reiškia nepaprastą pagarbą ir kaip lietuvis ja didžiuojasi. Myli savo kalbą, išrodinėja jos kilmę ir kitiems liepia jos mokintis. Peikia ištautėlius. Žodžiu, Daukantas — patriotas, tautos žadintojas, kalbos mylėtojas, senovės tyrėjas — stoja prieš tuolaikinę visuomenės nuomonę ir reikalauja nepasitenkinimo esamąja lietuvių tautos padėtimi.

Vysk. Valančius, populiaringiausias tų laikų rašytojas, buvo irgi tautininkas idealistas. Jis pralenkia Daukantą auklėjimo srity ir budamas įtakingiausias liaudies žmogus, užsibrėžia labai kilnų tautos žadinoju išduoti ir uoliai ją vykdo. Valančiaus darbuose galima pravesti tris paraleles: dvasiškis, auklėtojas, tautininkas. Jis sugebėjo suderinti šiuos tris idealus savo asmenyje ir uoliai juos skiepiavo gyveniman. O suderindamas dvasiškio ir auklėtojo galimybes savo darbuose ir veikluose — raštuose, davė jiems tretį bruo-

žą — tautingumą. Štai Valančius rašytojas — menininkas. Jo menas, raštai tarnauja doros, šviesos ir tautinių idėjų sklaidimui betarpiai liaudin.

Yra šiuo laikotarpiu ir daugiau vyrų, dirbusių lietuvių kultūros dirvoje, pav.: L. Ivinskis, vysk. Baranauskas, Tatarė, Želvys, Alekna, Juška Antanas, Rektorius Račkauskas, M. Akelaitis ir kt.

Nors rusų valdžia upatingu spaudimu sutiko šių naujų — tautinių idėjų sklaidėjus, darbas nebuvo pertraukiamas. Juškos teberenka dainas, tvarko žodyną. Vienožinskis leidžia gražias „Lietuvos tėvynės dainas“. Galop stoja lietuvių kultūros darbuotojų arenon „Lietuvos Mylėtojai“: Basanavičius, Šliupas, Sernas, Zauerveinas (vokietis), Mikšas, Jankus, Vištalius — išėina „Aušra“, paskui „Šviesa“ ir „Varpas“. Pasirodo Kudirka ir visas pasiaukvoja Lietuvai, žadina bundančią tautą.

Ties Daukanto ir Valančiaus rašomaisiais stalais gimusios svajonės tapo gyvenimanos realin tautos gyveniman. Išėina „Aušra“ ir apreiškia tautos atsibudimą. Pasaulis pamato, kad lietuviai gyvi, kad savo teisių reikalauja!

Kaip auštant dienai sukyla žmonės ir stoja darban pasiryžę, kupini tyros dvasios, energijos, taip „Aušrai“ išėjus sujudo lietuvių širdis. Išaušo nauja gadyne! „Aušra“ teisingai ją paskelbė.

Jeigu žvelgsime iš kur sėmė Lietuvos Mylėtojai šitas tautines idėjas, iš kur jos pateko jų širdin, rasime jų šaltiniu esant Pošką, Daukantą, Valančių ir Vilniaus Universiteto auklėtinius patriotus. Antra — juos ragino Vakarų Europa.

Taigi daugiausia jie — pirmieji rašytojai — buvo Lietuvos Mylėtojų idealizmo švituriais. Jie juos sužadino duodami tvirtą jų darbu atspirtį.

Konstatavau faktus. Radau daug tautos gyvybės rašytojų sielos, kurie trūsė del lietuvių atsibudimo. Jei pasakytume, kad Vilniaus Universitetas, Poška, Daukantas, Valančius, Juškos, „Aušra“, „Varpas“ nesvarbūs — būtų neišaiškina mas lietuvių išaugimo į Nepriklausomą gyvenimą ir savos kultūros susikurimo faktas.

Štai kame mūsų pirmųjų rašytojų nuopelnai. Jie uždėjo naują lietuvių kulturai pamatus! Kas būtų, jei karas būtų užtikęs neprisirengusius naują gyvenimą sutikti? Butume pražuvę svetimųjų vergijoje.

Tie rašytojai, kurie savo kurybos galias sunaudėjo tautos žadimui, rengė lietuvių tautos atgimimą. Jų troškimai neprazuvo. Maironis pirmųjų rašytojų idealizmą ir viltį šiaip aptaria ir išpranašauja, sykiu su jais, Lietuvos atgimimą:

Atsibus Tėvynės sunų,
Didžią pareigą atminę;
Pagimdys vargai galiumus,
Ugnimi uždegs krutinę!

Pr. Genys.

A T G I M K I

Žinau aš gražią vargo žemę;
Aukštuosius kalnus Žemaitijos!
Žinau aš vieną sunkų vargą —
Sunkiausią vardą girtuoklijos...

Žutis tautos, žutis tvirtybės
Į mūsų kraštą atkeliavo.
Nėra dainų, nėra ramybės —
Visur degtinė nukamavo...

Prašvisk, išaušk graži dienele!
Atbusk, atgink tėvyne miela!
Ir iš tamsybių viešpatijos
Žmogau, pažadink skaidrią sielą!

Žinau aš vieną gyvą žodį
Atgink brolau, atgink tautieti!
Išvyski saulėtą gadynę —
Gana apsvaigustam kentėti!
20—IX—23.

Pr. Genys.

Į D A R B Ą !

Kad žemė tau sopulį smeigia į širdį,
Ašaros tyros, kad vilgo akis,
Skaudų dejavimą broliuos' kad girdi —
Eik — nedejuoki — jau greitai prašvis!

Greit jau tėvynė atbus vainikuota...
Sautėtą rytą paukšteliai pragys!
Širdis be saulės jei verkia žaizduota
Darban, jaunuoli — ji greitai pagis.
21—XI—23.

darbininkams organizuoti... profesines sąjungas ir politines partijas su tokiu programu...

3. Kad būtų atsteigta konstitucijinė drausmė bausti mirėia politinius kalinius ir kad būtų sugrąžinta pilna savivaldybių teisė apskrčiuose.

4. Kad būtų panaikintas karo stovis visoje Lietuvoje.

5. Kad Lietuvos valdžia nevestų nė jokių derybų su Lenkijos reakinga valdžia, ne tik del civilio sujungimo Lietuvos su Lenkija, bet ir nė jokiai karinei sąjungai prieš Sovietų valdžią.

6. Kad visi kysių emėjai ir šmugelninkai, šalies turto eikvotojai, būtų aštriai baudžiami.

Toliaus mes, Roselando-Burinsidės lietuviai darbininkai, raginame Lietuvos darbininkus ir valstiečius bendromis spėkomis nenuilstančiai ir energingai kovoti prieš reakingus valdžios žygius. Kartu mes iš savo pusės prizadame moralę ir materiale pagalbą tiems Lietuvos darbininkams ir varginigiems valstiečiams, kurie energingai kovos už visus čionai paminėtus, arba su jais surištus reikalavimus.

Nutarta kad šios rezolucijos kopija būtų pasiųsta Lietuvos valstybės prezidentui, Lietuvos atstovui Vašingtone ir spaudai. Vardu sekamų draugijų: ALDLD. 75 kp., SLA. 139 kp., LDK. Vytauto Nr. 2, ADPLS. 47 kp., LMPS. 115 kp., L. and B. Club, AZPP. Kliubas, LMD, Aido choras, MLB. ir Seserų, LPM. Sąjungos 2 kp., PIRP. Kliubas, APS. ir Dailės dr-jos.

Susirinkimo pirmininkas— P. J. Petronis, Susirinkimo sekretorius— J. Kirkus.

KULPMONT, PA.

Spalių 21 d. ALDLS. 9-tas apskritys buvo surengęs čia lietuvių salėje prakalbas. Kalbėjo P. Žalpis iš Wilkes Barre, Pa. Kadangi ant plakatų buvo rašoma, kad apart P. Ž. kalbės dar koks ten Thomas Howell angliškai, tad prakalbų pasiklausyti prisirinko žmonių visokių tautų. Prakalbos prasidėjęs ir kiek ilgiau nusitęsęs, žmonės, ypač svetimtaučiai, pradėjo nerimauti ir kelti protestus. Girdėti buvo išsireiškiant: „Saukėte mus į mass-mi-

tingą, o čia prakalbos ir kas kalbama mums nesupranta ma... Tada pirmsėdis atstojas ir „paaiškino“: Čia nebus jokio mass-mitingo, čia tik prakalbos lietuvių ir kam nepatin-ka gali...

Tuojaus daug pasikėlė ir išėjo... Bet ir dabar nei kiek nepasidarė salėje ramiau, nors kalbėtojas visą laiką nuosėkliai, nieko neužgaudamas, kalbėjo. Kaltas pirmsėdis, kad atidarydamas prakalbas žmonėms nepasakė, jog anglo kalbėtojo nebus, bet leido tuliems svetimų tautų gaivalams, dar esant po įtekme svaigalų, salėje pasilikti, daryti betvarkę ir žeminti lietuvius svetimų akyse.

Kulpmontietis.

PHILADELPHIA, PA.

Spalių 21 d. Lietuvių Muzikališkos Svetainės susirinkimo kambary įvyko Gedimino Kliubo bertaininis susirinkimas. Atlikus susirinkimo atidarymo formalumus, knygų peržiūrėjimo komisija išdavė raportus, kurie priimti.

Toliaus buvo skaitytas laiškas nuo Petro Zeleckio, kuriame jis reikalavo, kad susirinkimas leistų jam pasiaiškinti, delko jam nesant pereinam susirinkime likos suspenduotas ant vienu metų. (P. Zeleckis buvo suspenduotas už aktyvų palaikymą komunistų pusės laike draugysčių delegatų konferencijos, rugsėjo 27 d., š. m. Draugysčių konferencijos tikslas buvo, sušaukti Philadelphia Lietuvos mass-mitingą ir išnešti protesto rezoluciją prieš siaučiančią Lietuvos reakciją. Konferencijoj paėmus viršų komunistams, mass-mitingas neįvyko. Ir P. Z. buvo numatomas kaip komunistas).

Susirinkimas leido pil. Zeleckiui pasiaiškinti, kuris pareiškė, kad jis visai nepriguli prie komunistų partijos ir nesą minimos partijos nariu. Tiktai esąs Jungtinių Valstijų pilietis. Suspendavimas likos atšauktas. Toliaus buvo daug laiko sugaišinta besiginčijant apie pardavinėjimą busiamo bankėto tikiety, kuris įvyks sausio 1 d., 1926 m. Lietuvių Muzikališkoje Svetainėje. Kliubo šeimininkas J. Balinskas duoda įnešimą, kad reikia nupirkti daugiau naujų kedžių. Įnešimas paremtas ir nutarta nupirkti 200 naujų kedžių.

Taipgi buvo paduotas sumanymas, kad Gedimino Kliubas, kaipo didžiausias kliubas šioje apylinkėje, įsteigtų vaikų vakarinę mokyklą, mokyti vaikučius lietuviškai skaityti ir rašyti. Vieni sumanymą rėmė, nurodydami naudingumą ir reikalingumą tokios mokyklėlės, o kiti tam sumanymui priešinosi. Ypač labiausiai priešinosi vienas geras kliubo narys, jau nebejaunas „kavaliarius“. Sumanymas nupuole.

Beje, Kliubo pirm., gerb. Ig. Liepa, pranešė, kad įvyks rugsėjo 27 d., š. m., saldi šeimyniška vakarienė, kliubui davė gryo pelno apie penkiasdešimt dolerių. Taigi saldžios šeimyniškos vakarienės rengėjams, daugiausia pasidarbuojantiems be jokio užmokesčio — A. Meškauskui, A. Tvaranavičiui ir K. Arlauskui pirmininkas paprašė susirinkusius padėkavoti jiems atsisojimu, ką susirinkusieji ir padarė.

Tarpe kitų narių šiame susirinkime dalyvavo ir vienas žymus lietuvių biznierių (Real Estate) pilietis Z. Jankauskas. Po susirinkimo paaiškėjo, kad p. Jankauskas atvyko į šį susirinkimą, kad pakėlus klausimą

kaslink busimos ateinančiuose metuose Pasaulinės Parodos Philadelphiaj. Gerb. Jankauskas noru yra, kad ir lietuviai ką norint išstatyti į busimą parodą. Bet kad jau pervėlus laikas buvo, tai nieko apie tai neprisiminė. Užtai sekantį susirinkimą gerb. Jankauskas sakos tikrai busias ir pakelsias

gyvu žodžiu klausimą apie busimą Pasaulinę Parodą. Taigi gerbiami G. Kliubo nariai sekantį susirinkimą turėtų skaitlingai atsilankyti ir sykiu apkalbėti apie taip svarbų Lietuvai ir lietuviams keliamą klausimą.

A. Tvaranavičia, G. K. korespondentas.

IŽYMI NAUJIENA MUZIKOJE!

Kas negirdėjo ne laiku mirusio Čiurlionies? Jis buvo netik gabus dailininkas, bet ir kompozitorius. Lietuvos Švietimo Ministerija išleido jo muzikos kūrinius ir „Vienybės“ Knygynas gavo jų išplatiniui Amerikoje:

- DEL PIANO No. 167. Septyni Preludai ir Fuga. (Su Čiurlionies paveikslu ir reprodukcijomis jo piešiniu). Kaina \$1.60 No. 168. Du kanonai, 9 preludai ir Nokturna. Kaina \$1.20 No. 169. Muzikališki Bruožai. Kaina \$1.80 No. 170. Liaudies Dainės. (Reprodukcijos jo piešiniu. Yra pora dainelių ir su žodžiais). Kaina \$1.20

- KORAMS 71. Liaudies Dainos. (Apie 15 liaudies dainų sudėstytų mišriems korams, su paveikslais). Kaina \$1.00 172. Sanctus ir Neliuksime. (Bažnytiniam korams) \$1.80

- VARGONAMS 73. 14 trumpų preludų vargonams \$60. Spaudą prižiūrėjo Stasys Šimkus. Knygos labai gražiai išleistos ir malonios turėti.

V I E N Y B Ė, 193 Grand Street, BROOKLYN, N. Y.

Nuo Skausmų krutinėje ir strėnose, nuo strėndieglis, užsigavimo, itempimo, štyvumo vartok Severa's Gothardol. Tai aminis linimentas greitai palengvina plėšiančius nepačiamus reumatizmo ir neuralgijos skausmus. Kaina 50 ir 60 centai. Pirmiausiai kreipkis į optiką. W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Telegrafinės Pini-gų Perlaidos 50 Centu. NAUJIENOS įvedė šią stebingą pinigų siuntimo sistemą, kad suteiktus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiūnė už 50 centų. PINIGAI NUEINA LIETUVONĮ 3 AR 4 DIENAS. Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėti kam reikia grąžinami siuntėjui. Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos: 100 litų \$11.25 400 litų \$42.50 700 litų \$73.25 200 litų 21.50 500 litų 52.75 800 litų 83.50 300 litų 32.00 600 litų 63.00 900 litų 93.75 Money orderius reikia pirkti ant vardo. Naujienos, 1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

KŪDIKIŲ GEROVĖS SKYRIUS DEL APRŪPINIMO MOTINŲ IR JŲ KŪDIKIŲ SVEIKATOS. Straipsnis 147. Taisyklingas Maudymas ir Rėdymas Svarbus. Kudikius reikia syki į dieną maudyti jei gydytojas neįsako kitaip. Rytmetis geriausias laikas (pirm penėjimo), nors galima ir vakare, jei patogus. Kudikio nereikia maudyti bent valandą po penėjimo, neigi tuo prieš išvežimą oran. Pirm bambos užėjimo reikia tik skepeta nubraukti. Paskui maudyti vonioje. Tą vartojant reikia įsidyti karštą vandeniu, o paskui dapliti kiek reikia šalto. Vanduo turi būti tokio šilumos, kai kūnas, apie 98 iki 100 laipsnių Fahrenheit. Patartina vartoti termometrą. Jie nebrangūs ir butini griežtumu. O jei negalima, tai motina turi patikrinti vandenį su alkune. Jei vanduo patogiai šiltas kūnui, tai gana. Nieka-dos neliek karšto vandens į vonią kudikiui ten esant, nes yra pavojus nuplūškinti jo opią odą. Pirm nūrdymo, pridabok, kad viskas jau būtų priręnta. Abrusai, muilas ir milteliai turi būti po ranka. Muilas turi būti gryniausias, baltas ir be kvapų. Labai mažai vartoti ir svarbu pridaboti, kad

mazgotas, kad muilo nei trupučio ant odos neliktų. Motinos rankos turi būti švarios, o drapanose nereikia špilkų, kad neįdrėskus kudikiui. Maudant, kudikio galvą reikia plauti pirmiausia. Pridabok, kad muilo neįeity į akis. Svarus rankšluostis aprištas ant akių išvengs to. Įmilyk galvą gerai ir numazgok pilnai ir greitai... Po to reikia atdžiai ir lengvai nutrinti visą kūnelį su minkšta skepetėle. Po to pilnai numazgok visą odą nuo muilo. Nušluostyk su šiltais minkštais abrusais, netrinant, bet pridžiojant. Jei kudikis atdžiai nusausinamas, tai miltelių labai mažai reikia. Grynas talkumas reikia įdulkinti tik į odos raukšles, po rankomis ir tarpukūšyk. Muštardo maudynės naudingos dėl nerviško ir nemiegojimo. Taisant, reikia pridėti pilną šaukštą muštardos į šešetą galionų šilto vandens. Kudikį tenai laikyti reikia dvi ar tris minutes, o išėmus gerai nutrinti ir tuoj paguldėti. Šita metodė paprastai tuoj išauks atgaivinantį miegą. Nepatartina muštardo maudynė šiltame ore, jei to neįsako gydytojas. Tėmyk Pavojaus Zenklų Nedapenėjimo. Didžiama tėvų nedapenėty vaikų neturi nei mažiausios idėjos, kad jie yra aukos pavojingos padėties. Ar jis manot, kad vienas trečdalis mūsų vaikų mokyklose būtų nedapenėti ir nedasverti jei tėvai tą žino? Nedapenėjimas visados veikia paslapčiomis. Visų sistemą galima pakast jei nebus ganėtinai skaidžias sotybes maisto, bet tas kasimas eina taip išėto, kad motinos ne tuoj jį pastebi. Apsaugok savo vaiką pridžiodama Borden's Eagle Pieną prie jo kasdieninių valgių. Neseniai vesti eksperimentai tarpe mokyklos vaikų parodė, kad Eagle Pienas ypatingai veikia gydant nedapenėtus.

Per virš šešiosdešimts septynius metus gydytojai išrašinėjo ir rekomendavo Borden's Eagle Pieną motinom kurios negalėjo žindyti savo kūdikį. Eagle Pienas yra švarus, saugus ir sveikas maistas, y čia priręntas kūdikų penėjimui. Jei prisijūsėte šitą apgarsinimą į The Borden Company, Borden Building, New York, tai bus jums jūsų kalboje paaiškinta kaip penėti jūsų kūdikį su Eagle Pienu. Dept. 12. Skaityk šituos straipsnius kas e-

DABAR UŽSIRASYK 'AMERIKOS LIETUVI' AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramių pasikaitymų, naudingų moksliskų straipsnių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražių sieninių kalendorių. Užsirašyk dabar, o turėsite naudingą laikraštį. Reikalaujam agentų užrašinėti AMTRIKOS LIETUVI, pardavinėti knygas ir gražias laiškam popieras. Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokite taip: 'AMERIKOS LIETUVIS' 14 Vernon Street, WORCESTER, MASS.

'VILNIS' LIETUVIŲ DARBINIKŲ DU-SYK SAVAITINIS LAIKRASTIS, 8 PUSLAPIŲ. Išėina Utarninkais ir Pėnyčiomis. VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikiu. Vieną numerį pažūrėjimui siunčiame veltui. VILNIES prenumeratos kaina Amerikoje: metams \$3.00; pusei metų \$1.75; Chicagoje ir užrubežy, metams \$3.50; pusei metų \$2.00. 'VILNIS', 3116 So. Halsted Street, Chicago, Illinois.

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE KNYGYNE Galima Gauti Sekančios KNYGOS: Amerika—Informacijos apie Ameriką ir tt. 100 Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 10c. Daktaras iš Prievartos (Komedija) 20c. Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c. Iš Lietuvos Istorijos — pusl. 68 20c. Kas iš Kur Pareina? 20c. Kaip Gyvena: Latvai, Suomia, Anglai .. 20c. Kelionė į Sidlavą — pusl. 48 15c. Konradas Velenrodas — pusl. 24 15c. Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės 15c. Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 85c. Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 .. 40c. Liudvikas Pasteris — pusl. 48 15c. Nuo Degtinės — pusl. 19 10c. Petras Žemaitis — pusl. 69 20c. Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c. Susiprato — pusl. 64 20c. Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 10c. SLA. Istorija (1896-1915) \$1.50; audimo aparais 2.00 Viršminėtas knyges SLA. nariai gauna už pusę kainos. SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA UŽ PILNĄ KAINĄ: Pasaulio Istorija (Parašė G. H. Wells) 292 pusl. 2.25 Angliškas-Lietuviškas Žodynas, 834 pusl. 6.50 Geografija arba Žemės Aprašymas, 467 pusl. 3.00 Rankvedis Anglų Kalbos, 810 pusl. 2.50 Žinynas (iš įvairių mokslo šakų) 392 pusl. 2.25 Tukstantis ir Viena Naktis — 298 pusl. 1.25 Lietuvių Kalbos Gramatika (mokslo pradžia) 125 pusl.75 Aritmetikos Uždavinynas (Vadovėlis aritmetikos pradžia) 103 pusl.50 Lietuvos Žemlapis 1.00 Vilnius — (Istorijos Apžvalga su daugybe paveikslų) 4.00 Lietuvių Tautos Istorija — 1923 m. leidinys — 260 pusl. 1.00 Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c. Kunigas Macochas—4-rių aktų tragedija .. 35c. Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmų Drama 40c. Alenutė — Perstatymas Dviejuose Aktuose — 36 pusl. 25c. Aisopas Pasakos — pusl. 364 \$1.25 Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00 Žodynas lietuviškai-angliškai ir angliškai lietuviškos kalbų. Sutaiesė A. Lalis. Pustl. 1,274. Kaina \$10.00 Žmogaus Pareigos — pusl. 245 1.00 Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekančios kompozicijos del solo, duety, kvartetų, chorų, etc. Eglė (Zalčių Karalienė) \$10.00 Žalčio ir Gulbė Dievačio duetas 75c. Liet. Dainos \$1.50 Birutės arija 80c. Pasaka (Dramatiška daina) 80c. Kanklės 1920 m. \$2.00 Aras, kvartetetas 40c. LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA 307 W. 30-th Street NEW YORK, N. Y. Kas tai yra— „ŽMONIJS ISTORIJA“ Tai yra puikiausia paveiksluota, 500 svirų puslapių knyga pradanti apskaiti žmonijos gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų, apsako plačiai tą šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją. Leidžia „Dirva“ — kas iš kalno užsiprenumeruos gaus už \$2.00 (ir 25c. už persiuntimą.) Didžiausias veikalas už tokius pinigus! Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje. (Reikalaukit cirkulioro dykai, pasiiskinančio apie knygą) „GALIUNAS“ Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c. „DIRVOS“ KNYGYNAS, 3352 Superior Avenue, CLEVELAND, O.

